

کتابشناسی

تراژدی‌های از چهار گوشه جهان

تألیف . دکتر سعید خدیری

اشعار . آذر آریان پور

نقاشی . محمد پولادی

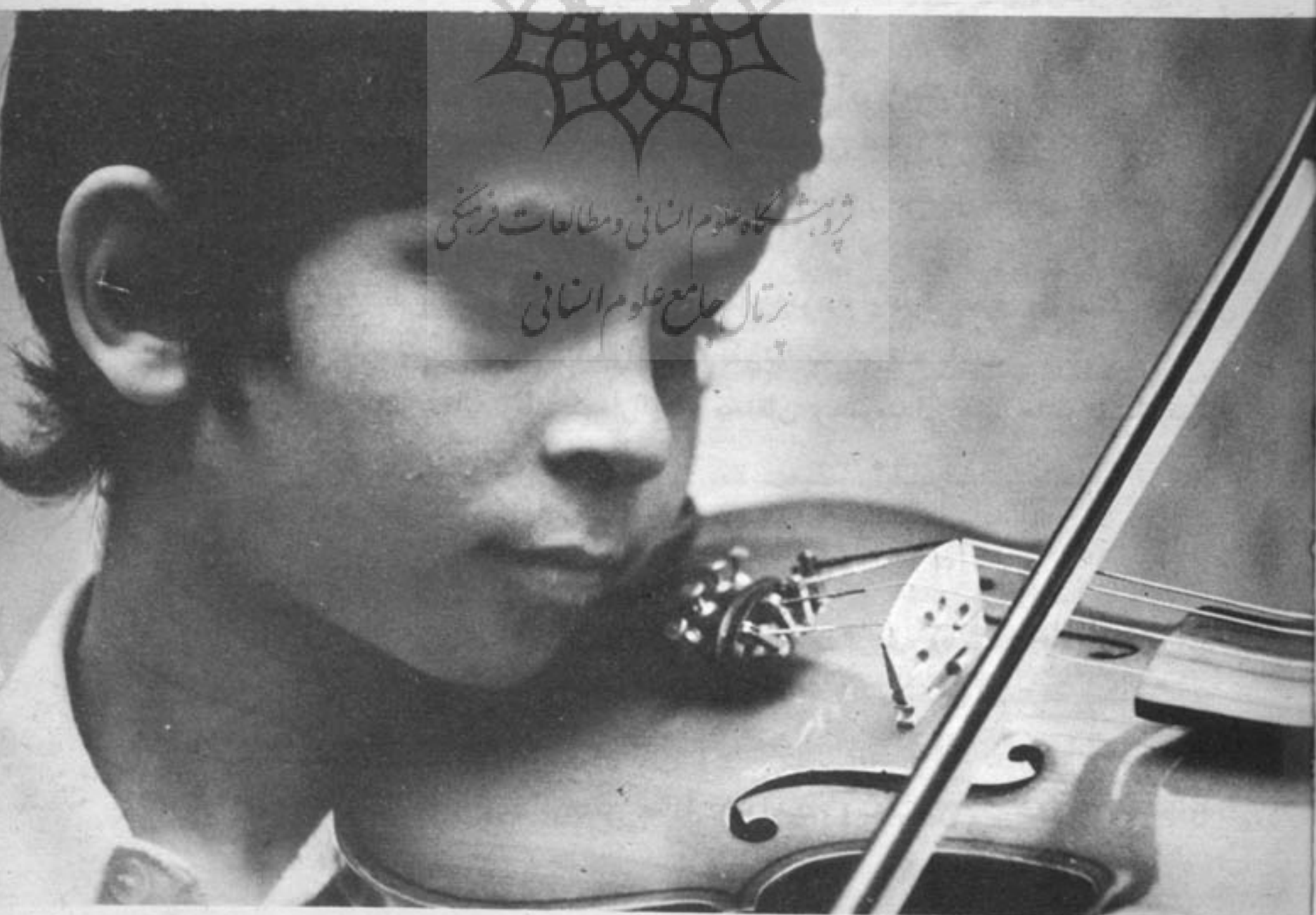
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

در نتیجه تحقیقات مردم شناسان و "مربیان موسیقی شناس تطبیقی" معلوم شده است که هیچ جامعه انسانی پیدا نشده است که فاقد موسیقی و آموزش آن باشد. در واقع در جوامع ابتدائی، موسیقی، وظیفه مهمی در مراسم قبیله به عهده داشته است و بخصوص مراسم مذهبی و اعیاد به وسیله آواز و ساز و رقص برگزار می شده است. موسیقی یکی از کهنترین فعالیت‌های بشری است و هزاران سال به وسیله و تجربه شخصی فراگرفته می شده است.

" ترانه‌هایی از چهار گوشه جهان " نخستین جلد از مجموعه ترانه‌ها و آهنگهایی است که قرار بود از سوی رادیو و تلویزیون ملی ایران منتشر شود. در این کتابچه یکصد و چند صفحه‌ای تعدادی از ترانه‌های مخصوص کودکان کوردستانی را که دکتر سعید خدیری سرپرست و تهیه کننده برنامه‌های کارگاه موسیقی کودکان و نوجوانان رادیو و تلویزیون ملی ایران آماده نموده با آهنگهای مربوطه‌اش می‌خوانیم. ضمناً " کتابچه حاضر ضمیمه‌ای شامل قطعات پیانو برای همراهی حرکات موزون و سازهای ویژه کودکان به پیوست دارد .

سعید خدیری که هم‌اکنون در دانشکده علوم تربیتی دانشگاه درس می‌دهد و در آموزش و پرورش موسیقی درجه دکتری دارد و سالها نیز سردبیر مجله موسیقی وزارت فرهنگ- و هنر بوده، بدون شک دنیای موسیقی بچه‌ها و نوجوانان را می‌شناسد و انتشار ترانه‌هایی از چهار گوشه جهان می‌تواند نموداری از تجارب شخصی وی باشد.

پیشگفتاری که خدیری به این کتابچه نوشته- بهتر است بگویم از منابع خارجی ترجمه کرده - سرگذشت موسیقی بخصوص موسیقی کودکان و سیر آن را در کشورهای مختلف دنیا نشان میدهد

پیشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
نرمال جامع علوم انسانی

و چون ماء خذ و منبع قابل اطمینانی در این خصوص به زبان فارسی نداریم ، لذا این نوشته می تواند مقدمه ای بر تحقیقات موسیقی کودکان و نوجوانان در ایران باشد .
خدیری نظریات مختلف پیشاهنگان موسیقی دنیا را ارائه می دهد .

لیکورگوس *Lycargus* سولون *Solon* افلاطون ، فارابی ، رازی ، ژرالد ایتالیایی ،
مارتین لوتر *Martin Luther* روسو *Jean Jaques Rosseau* مولکاستر *Mulcaster*
کومه نیوس *Comenius* پستالوستی *Heinrich Pestalozzi* فروبل *Friedrich Frobel*
و . . . . . ضمن مطالعه این کتاب علاوه بر شناسائی که از تاریخچه موسیقی کودکان و نوجوانان بدست می آید ، آگاهیهائی نیز از گفتارها و تلاش های مختلف موسیقی دانان بزرگ از جمله هرمان -
کرتچمار ، هربرت ، روبرت آون *Robert Owen* فرانسیس هاپکنسون *Francis Hopkinson*
ویلیام بیلنیکز *William Billings* لاول میسون *Lawell Mason* کارل ارف و دیگران
می یابیم .

باید مقدمه این کتاب را بارها خواند و بخاطر سپرد . خدیری معتقد است . هدفهای
معلم باید با هدفهای دانش آموزان هماهنگ باشد و می افزاید .

" فلسفه آموزش موسیقی فعالیت های معلم موسیقی را رهبری می کند . پاسخ به
سئوالات زیر اساس فلسفه آموزش موسیقی را تشکیل می هد .
چرا موسیقی تعلیم داده می شود ؟

چرا ما طی دوران زندگی همیشه موسیقی را می شنویم و با آن رابطه دائمی داریم ؟
موسیقی دارای چه قدرتی است که انسان را بخود جلب می کند ؟

بعد اساس یا تجربه موسیقی از دیدگاه فلسفه و موسیقی شناسان از جمله از نظر
رمانتیکها موسیقی مورد بررسی قرار گرفته و می گوید .

" از نظر رمانتیکها میزان دانائی و ابداع هنرمند و درک هنری وی بستگی به میزان
حساسیت وی دارد و بهمین جهت همه انسانها نمی توانند هنرمند باشند "

که البته عقاید رمانتیکها را از نظر محققان و هنرمندان عصر حاضر قابل قبول
نمی داند .

دکتر خدیری هدفهای کلی آموزش موسیقی را عبارت می داند از :

ادراک زیبایی

ادراک زیبایی بطور کلی و زیبایی موسیقی بطور خاص یکی از هدفهای آموزش موسیقی

است .

۲ - انتقال میراث فرهنگی .

بخشی از موارث فرهنگی همانا سنن است ، و بنابراین یکی دیگر از هدفهای کلی

آموزش موسیقی انتقال میراث فرهنگی است .

۳- رشد قوه آفرینندگی

یکی دیگر از هدفهای مهم آموزش موسیقی رشد قوه آفرینندگی است .

۴- تربیت گروهی

از آنجائیکه انسان موجودی است اجتماعی و موسیقی هم هنری اجتماعی است یک برنامه آموزش موسیقی خوب باعث خواهد شد که روابط اجتماعی و انضباط گروهی پیشرفت کنند .

۵- ایجاد سرگرمیهای با ارزش

اگر برنامه‌های مدارس بنحوی باشد که تمام دانش آموزان بتوانند از موسیقی بهره گیرند ، مسلماً "بزرگسالان آینده می‌توانند از ساعات فراغت خود به نیکوترین وجهی از طریق هنر موسیقی بهره‌مند شوند .

۶- سلامت روانی و جسمانی

فعالیت‌های موزون موسیقی به هماهنگی جسمی کمک می‌کند و همچنین خواندن آواز و نواختن ساز باعث می‌شود که انسان به تمرکز حواس و دقت دست یابد .
اومی‌گوید هر کلاس یا سازمان تعلیم موسیقی احتیاج به هدفهای عالی و مشخص دارد و معتقد است ، هدفها باید خواستهای جامعه را منعکس کند ، باعث تکامل جامعه شوند ، باید امکانات جامعه متناسب باشد ، با مقتضیات زندگی آموزندگان و راه را برای حداکثر رشد استعداد‌های افراد هموار سازند و همه هدفها نیز باید با همدیگر سازگار باشند و با سهولت قابل تغییر و قابل اجرا باشند .

در پایان کتاب راجع به اجراء آهنگسازی ، موسیقی شناسی و تعلیم موسیقی که چهار رشته اصلی و تخصصی در آموزش موسیقی است ، اشاراتی می‌نمایم این گفته‌ها را از مقدمه این کتابچه برگزیده‌ایم .

* " اگر می‌خواهید از استواری حکومت کشوری با خبر شوید باید موسیقی آن را بشنوید . "

کنفوسیوس

* آواز چنان مهم و ضروری است که هیچکس نمی‌تواند مراسم مذهبی خود را بدون استفاده از این هنر بعمل بیاورد " رابانوس ماوروس

* " معلمی که هنر آواز نداند از نظر من بی ارزش است " مارتین لوتر

* " آهنگ موسیقی ندای روان است و حقیقت را به کودک می‌آموزد ، آهنگ کمتر از کلمه دروغ

می‌گوید . " ژان ژاک روسو

در ترانه‌هایی از چهارگوشه جهان، داستان تواءم با موسیقی مرغک حنائی، مواظب خودت باش، باغچه، سلطانی، خواب دیدم، پلنگی، مرغ فراری، در یک روز بارانی، باران، سه چرخه، دست بزن، ترن، به مادرت کمک کن، جوجه، بادکنک، گربه من، کودکستان داستان تواءم با موسیقی گردش در باغ وحش، را با آهنگ و ترانه‌هایش می‌خوانیم، آذر آریان پور سراینده اشعار سخت تحت تأثیر آهنگهای ارائه شده است، آهنگها همه منابع خارجی دارد و اشعار نیز بیشتر به ترجمه مشتق از ترانه‌های خارجی شبیه است، در نگاه اول بجز قافیه که به ناچار ملاحظه شده، ریتمی در کلمات نمی‌یابیم و هنگامی که با آهنگهای مقابلش زمزمه می‌کنیم، بازیک بعدذهنی و نوعی آشفتگی سیلابیک را در آنها احساس می‌نمائیم. ای کاش برای اینهمه ترانه‌های کودکانه فلکلوریک ماهم فکری می‌شد و آهنگهای دلنشین برای آنها تنظیم می‌گردید، کاشکی می‌توانستیم بیاری ارتباط جمعی بخصوص با سازمانهای کوشایی که هدفی بجز خدمت به هنر ملی ایران ندارند، این مهم را به انجام می‌رساندیم. سپاس به کاری که انجام شده و یادآوری تعهدی که ما در قبال هنر ملی خود داریم.

ما رنگها و نقاشی های زنده محمد پولادی را که سراسر کتاب را زینت بخشیده، بهتر و مناسب‌تر با هدفی که مؤلف دارد، یافتیم، چاپ این کتاب یکصد ریالی فوق‌العاده خوب است، البته چند خطای املایی و انشائی هم - علی‌رغم کوششی که تصور می‌رود بکاررفته در آن به چشم می‌خورد، اشاره میدهم به طرز نگارش مقدمه کتاب و نیز بطور مثال اشتباه‌چاپی صفحه ۵۷ کتابچه که در مصراع چهارم می‌خوانیم "من زند سوت بلند این چنین".

در چاپ دیگر این کتاب و یا کتابچه‌های مشابهی که وعده شده بزودی منتشر خواهد شد و ظاهراً "به طول انجامیده باید در کلیه ویرگولها، نقطه‌ها، پارانتزها و ستاره‌ها و... هم تجدید نظر نمود؛ و پیرایش چنین کتابهایی را - الحق - نمی‌توان به آسانی برگزار کرد.

پرتال جامع علوم انسانی

جمشید آگاه